

Een opwaardering van je bedrijf: De kracht van samen werken

Al zes jaar werkt Ralph de Bont op basisschool Jeroen Bosch in Roosendaal. “Veel meer werkgevers in Nederland zouden mensen met een beperking moeten aannemen,” zegt Peter van Leeuwen, de conciërge. “Ik zou willen dat ik een manier wist om ze daarvan te overtuigen. Ik zie het echt als een opwaardering van je bedrijf. Als er ook mensen met een beperking werken, sta je veel volwaardiger in de maatschappij.”

Assistent-conciërge

Peter van Leeuwen: “Ralph werkt tweeënhalve dag per week als assistent-conciërge op onze school. In eerste instantie is het begonnen als een stageplaats. Toen mij werd gevraagd of Ralph kon komen, was ik niet meteen enthousiast. Ik heb toch ja gezegd, omdat ik het belangrijk vond dat mensen met een beperking werkervaring kunnen opdoen. Daar ben ik nu erg blij om. Ralph heeft weliswaar het Syndroom van Down, maar voor mij maakt dat niet uit. Hij is gewoon een goede assistent en een bijzonder prettige collega.”

Ralph de Bont: “Ik heb op school mijn eigen werk. 's Morgens haal ik eerst bij Peter de sleutels op en maak ik alle hekken open. Daarna doe ik van alles: koffie en thee zetten, de vaatwasser uitruimen, prullenbakken legen, oud-papier verzamelen, het schoolplein vegen. Kopiëren doe ik ook. Als een juffrouw of een leerling vraagt of ik een kopietje wil maken, dan regel ik dat.”

Peter: “Het was goed om te merken dat Ralph vanaf de eerste dag bij ons op school thuis hoorde. Zowel mijn collega's als de kinderen vonden het heel gewoon. Doordat Ralph hier assistent-conciërge is, laat hij zien dat mensen met een beperking niet in een apart hokje geplaatst moeten worden, maar dat ze er bij horen en volwaardig aan de maatschappij meewerken. Onze leerlingen leren dat vanzelf omdat we ook een aantal kinderen met een lichamelijke, verstandelijke of andere beperking op school hebben. Ik vind dat heel belangrijk voor de toekomst. Als zij later werkgever zijn, is het goed dat ze hebben ervaren dat je prima kunt samenwerken met iemand met een beperking.”

Niet altijd welkom

Dat Ralph een baan op de Jeroen Boschschool heeft, is niet zo vreemd. De ouders van Ralph, Ton en Diny de Bont, hebben vanaf zijn geboorte het uitgangspunt 'zo gewoon mogelijk' gehanteerd. Diny: “Er zijn tussen mensen met een beperking en mensen zonder beperking meer overeenkomsten dan verschillen. Dat niet iedereen dat vanzelfsprekend vindt, merkte ik 24 jaar geleden al bij het consultatiebureau. Daar wilden ze dat we met Ralph naar de huisarts zouden gaan. Ze vonden het vervelend voor ons dat we bij het bureau steeds met gezonde kinderen geconfronteerd werden.

Dat vond ik toen al erg merkwaardig. Ralph was namelijk ook gezond, dus bleef ik gewoon naar het consultatiebureau gaan.”

Toen Ralph ouder werd, ging hij naar de peuterspeelzaal en later naar de basisschool. Ton: “De aanmelding op school verliep heel soepel, maar één dag voor de grote vakantie kregen we een brief dat het schoolbestuur niet wilde dat hij kwam. Na de vakantie zijn we meteen in actie gekomen om het schoolbestuur te bewegen Ralph alsnog toe te laten. Dat koste veel moeite, maar het is gelukt dankzij de steun van de leerkrachten, de oudervereniging en de medezeggenschapsraad van de school en van de toenmalig staatssecretaris.” Diny: “In groep zes zijn we al gaan zoeken naar een reguliere school voor voortgezet onderwijs. Ook dat ging in eerste instantie heel goed. De mensen die wij spraken waren enthousiast. Helaas bleek dat uiteindelijk 75% van het docententeam het niet met Ralph aandurfde. Er werd zelfs gezegd: ‘Ik verdom het om aan zo’n kind les te geven.’ Ton: “Je kunt je voorstellen dat het ontzettend pijn doet als je kind zo onwelkom is. Die reguliere school was voor ons dan ook geen optie meer. Uiteindelijk is Ralph naar het voortgezet speciaal onderwijs gegaan.”

Van stage naar werkplek

Ton: “Op de school van Ralph doen leerlingen werkervaring op door stage te lopen. Eerst intern, daarna extern, zie het als een groei-model. We zijn zelf actief bezig geweest met het regelen van stageplaatsen door gewoon op mensen af te stappen om te vragen of Ralph kon komen. Toen hij van school af moest, zijn die stageplekken werkplekken geworden.” Diny: “Omdat er nog een aantal dagdelen niet met werk gevuld waren, zijn we bij een dagverblijf gaan kijken. Hoewel Ralph daar allerlei bekenden van school tegenkwam, was hij heel stellig. Op de terugweg in de auto zei hij al ‘hier ga ik dus niet naar toe!’ Eigenlijk heel logisch, want wij merkten ook wel dat Ralph er niet zoveel aansluiting had. Gelukkig bleek al snel dat Ralph meer dagen bij de Jeroen Boschschool kon werken.” Ralph: “Ik werk ook nog een ochtend bij het Centrum voor de Kunsten en een middag bij de politie. Daar doe ik een beetje dezelfde dingen als op de Jeroen Bosch. Bij de politie moet ik ook wel eens de auto’s en de scooters wassen. In de supermarkt werk ik één dag in de week en doe ik weer andere dingen: meehelpen om de voorraad in het magazijn en daarna in de winkel te zetten. En spulletjes in de winkel spiegelen, zodat ze weer netjes staan.”

Profijt

Ton: “Het is goed om te merken dat anderen de waarde van Ralph zien. Toen de supermarkt waar hij werkte ging reorganiseren maakten we ons zorgen om zijn baan. Maar voor de interim-manager was het heel duidelijk: Ralph is deel van het team en wordt net als alle andere werknemers herplaatst.” Peter: “Ik ben ervan overtuigd dat een organisatie of bedrijf veel profijt van een werknemer met een beperking kan hebben. Ik ervaar dat zelf iedere dag. Ook als ik vrij ben, komt Ralph en gaat het werk gewoon door. Leerlingen en leraren weten hem te vinden. Hij neemt mij ontzettend veel werk uit handen. De tijd die ik over heb kan ik bijvoorbeeld besteden aan schoolveiligheid en organisatorische dingen die er anders vaak bij in zouden schieten. Het eerste jaar heb ik er best veel energie ingestoken om Ralph goed in te werken, maar dat heeft z’n vruchten ruimschoots afgeworpen. Ralph heeft veel geleerd. Zijn werk deed hij vanaf het begin al heel secuur, maar hij had er bijvoorbeeld moeite mee om af te wijken van zijn vaste taken. Dat is lastig op een basisschool waar continu onverwachte dingen gebeuren. Inmiddels kan Ralph daar prima mee omgaan en neemt hij zelf initiatieven om werk op te pakken dat moet gebeuren. We leren trouwens nog steeds van elkaar. Ik heb bijvoorbeeld geleerd om meer geduld te hebben. Daarnaast hebben we een vriendschap ontwikkeld die me veel waard is.”

Diny: "Wat Ralph leert, brengt hij ook op andere (werk)plekken in praktijk. Zijn werk heeft hem zelfvertrouwen gegeven én een eigen kring van contacten. Overal waar we komen groeten mensen hem." Ton: "Doordat Ralph zich in samenleving beweegt, leert hij de samenleving kennen en de samenleving hem. Wij vinden dat erg belangrijk omdat Ralph nieuwe dingen leert door bij andere mensen te zien hoe ze iets doen en het vervolgens na te doen. Van jongs af aan heeft hij zich zo allerlei sociale codes eigen gemaakt. Volgens ons lukt dat beter gewoon in de samenleving, dan in een speciaal circuit."

Salaris

Ralph draait op de Jeroen Boschschool mee als een volwaardig teamlid en doet werk dat normaal gesproken door een betaalde kracht gedaan zou worden. Ton: "Ralph heeft een Wajong-uitkering en beschouwt dat zelf als zijn salaris. Wij durven het nu niet aan om over te gaan op betaald werk. Dat geeft veel teveel onzekerheden. In tijden dat het met de economie niet goed gaat, kun je er vanuit gaan dat mensen met een beperking als een van de eersten op straat komen te staan. Ralph zou dan een sollicitatieplicht krijgen. Ik ben er niet van overtuigd dat hij daar goede begeleiding bij zou krijgen." Diny: "Onze ervaring is dat je lang moet wachten voordat je ergens begeleiding krijgt. Daarnaast is het nog maar de vraag is of ze het oppakken op een manier die effectief is."

Peter: "Ralph krijgt geen salaris, maar staat wel op onze loonlijst. Dat betekent bijvoorbeeld dat hij meedoet met alle activiteiten van het personeel. Ik begrijp wel dat zijn ouders voor de zekerheid van een uitkering kiezen. Als meer werkgevers mensen met een beperking in dienst zouden nemen, dan zou betaald werk misschien steeds dichterbij komen. Nu vindt iedereen het een prachtig idee, maar verder wordt er weinig actie ondernomen. Dat is blijkbaar voor Nederland een brug te ver. Jammer, want Ralph bewijst dat mensen met een beperking onmisbare werknemers kunnen zijn."

Door:

Anita Jille voor Perspectief

www.perspectief.org